MO02

Motie (RvO 27)

Motie Fix het vangnet

De Raad van de gemeente Haarlemmermeer in vergadering bijeen op ***3 juli 2025;***

Constaterende dat

- De gemeente Haarlemmermeer een onderuitputting heeft van het minimabeleid, zoals duidelijk werd uit de jaarrekening 2024;
- De gemeente nog niet alle inwoners die recht hebben op minimaregelingen of schuldhulpverlening, weet te bereiken;
- Er door de gemeente directe (kostenbesparende en/of bereikverhogende) maatregelen kunnen worden genomen om het vangnet voor minima, schuldhulpverlening en/of bijstand te verbeteren, op het gebied van:
    - samenwonen in de bijstand (1)
    - automatisch toekennen van individuele inkomenstoeslag (2)
    - een garantieknop om terugval te voorkomen in de bijstand (3)
    - de taaleis in de participatiewet (4)
    - omgang met huisdieren in het minimabeleid (5)

Overwegende dat

- Als je gaat samenwonen als je in de bijstand zit dit direct negatieve financiële gevolgen heeft, waardoor mensen angstig zijn om samen te gaan wonen;
- De Algemene bijstandswet, tot 2004, de mogelijkheid van een kennismakingsperiode kende voor mensen die in de bijstand wilden samenwonen;
- De gemeente Tilburg de pilot ‘Samenwonen op proef’ is gestart in september 2021, waarbij mensen in de bijstand de mogelijkheid krijgen om een halfjaar te kunnen samenwonen zonder gekort te worden op hun uitkering;

- Veel inwoners die recht hebben op de individuele inkomenstoeslag (IIT) deze niet aanvragen;
- De Tweede Kamer heeft besloten dat IIT vanaf 2026 verplicht moet worden toegekend en gemeenten de ruimte hebben om dit beleid nu al uit te voeren;
- Directe toekenning administratieve lasten verlaagt voor zowel de inwoner als voor de gemeente;

- Veel mensen die de stap van bijstand naar werk maken, zich zorgen maken over weer snel werkloos raken en daarbij “opnieuw” bijstand aan te moeten vragen, wat hen afschrikt van werk aanvaarden;
- Een garantieknop hiervoor een oplossing zou bieden, waarbij mensen die binnen 6 maanden hun nieuwe baan verliezen, terug kunnen keren naar de bijstand zonder extra administratie;
- De garantieknop duurzame uitstroom, en daarmee kostenbesparing voor de gemeente bevordert, naast minder administratie, stress en inkomenszekerheid bij inwoners;
- De kosten voor een garantieknop beperkt zijn en incidenteel, en gedekt kunnen worden uit onderuitputting.

- De huidige taaleis in de Participatiewet vereist dat bijstandsgerechtigden binnen een termijn een bepaald niveau Nederlands moeten beheersen en niet voldoen aan deze eis kan leiden tot verlaging van de bijstandsuitkering;
- De Taaleis in de praktijk leidt tot uitsluiting en onzekerheid, vooral bij mensen met psychische klachten, beperkte leerbaarheid, of onvoldoende toegang tot scholing;
- De Taaleis bij evaluatie als ineffectief is beoordeeld en tot extra uitvoeringsproblemen leidt bij gemeenten;
- Organisaties als Divosa, de VNG en de FNV zich hebben uitgesproken tegen de handhaving van de Taaleis;

- Uit vragen van GroenLinks-PvdA blijkt dat kosten van huisdieren niet vergoed worden in het huidige minimabeleid;
- De kosten van huisdieren individueel dusdanig groot kunnen zijn, dat dit tot (verdere) schulden kan leiden;

Verzoekt het college

- Om de volgende aanpassingen te maken in het beleid met betrekking tot participatiewetgeving, bijstand en schuldhulpverlening:
    - Te starten met een pilot ‘Samenwonen op proef’, waarbij mensen in de bijstand tot een half jaar kunnen samenwonen zonder dat dit nadelige consequenties voor hun bijstandsuitkering heeft;
    - Zo snel mogelijk te starten met de ambtshalve toekenning van de individuele inkomenstoeslag;
    - De garantieknop te implementeren in het nieuwe minimabeleid;
    - zich publiekelijk uit te spreken tegen de (her)invoering en handhaving van de Taaleis in de Participatiewet;
    - Om actief bij te dragen aan landelijke lobby tegen de taaleis, via netwerken zoals de VNG, G40 en de MRA;
    - In het nieuwe minimabeleid de mogelijkheden om dierenartskosten te vergoeden, te versimpelen, op basis van maatwerk;
- De raad bij de behandeling van het minimabeleid op de hoogte te stellen van de vorderingen op bovenstaande 5 maatregelen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Kim van Goethem (GroenLinks Haarlemmermeer)
Fouad Sidali (PvdA Haarlemmermeer)